

Historisk krydstogt på luksuriøst mindre skib på Rhinen og Mosel med ekstra kultur dage i Heidelberg - 2025. Afrejse 19. juni – kun én afrejse i 2025!

**Heidelberg, Mainz, Mannheim, Strasbourg, Worms,
Rüdesheim, Koblenz, Cochem, Alken, Boppard.**

10 dage på første klasse i Heidelberg og efterfølgende otte dages historiske krydstogt med fuldt kulturprogram på to af Europas smukkeste vandveje – Rhinen og Mosel. Ekspertrejseseleder Thomas Köllner. **Afrejse den 19. juni 2025.**

Vi besøger Europas to centrale lande historisk og geografisk: Tyskland og Frankrig. Vi starter med to dage i historiske og smukke Heidelberg. Vi bor på byens ikoniske og fine hotel fra 1600 tallet lige ud til domkirkepladsen. Det var til Heidelberg, at den store poet og kulturpersonlighed Goethe "tabte sig hjerte". Også derfor skal vi besøge og bo i denne skønne by, der er den perfekte ramme for at forstå og fornemme lidt af tysk historie fra før 1900 tallet. Efter to dage i Heidelberg kører vi mod Mainz, hvor vores otte dages luksuriøse krydstogt på Rhinen starter. På vejen til Mainz besøger vi det vigtige Lorch Kloster (UNESCO beskyttet), som er et af de få steder i Europa, hvor vi kan besøge et imponerende og stadig intakt monument og bygningsværk fra Karl Den Stores tid – et kloster han selv ejede og besøgte med sit vandrende hof i 800 tallet.

Rhinen er en af de længste floder i Europa, og er omkranset af fantastisk natur samt små hyggelige middelalderbyer og enkelte større historiske byer som Strasbourg og Mainz.

På vores Rhin og Mosel krydstogt oplever vi nogle af Europas smukkeste og mest romantiske landskaber blandet med middelalder eventyrslotte på toppen af bakkerne, lyse vinmarker, smukke vigtige historiske byer og naturligvis den romantiske perle - bjerget og den berømte dal Loreley.

Foruden områdets skønhed er rejsen ligeledes en historisk rundrejse i Centraleuropa med fokus på skabelsen af netop Vesteuropa. Vi ser på hvordan frankerne og Karl Den Store formår at samle et nyt Vesteuropa efter Roms traumatiske undergang i år 476, og dermed skaber det fundament, der under hans børnebørn deles til to nye stormagter i et nyt Vesteuropa – Francia og Det Hellige Tysk Romerske Imperium (år 962 - 1806). Her ligger kimen til etablering af det moderne Tyskland og Europa - kulturelt og politisk. Og samtidig er

Frankrig og Det Tysk Romerske Rige de to centrale aktører og modsætninger, der sammen former det moderne Europa på godt og ondt.

På morgenoplæggene vil Thomas skitsere denne spændende udvikling og sætte fokus på Det Tysk Romerske Imperium udvikling fra 900 tallet over middelalderens udvidelser og reformer, de store blodige religionskrige og reformationen til den katastrofale etablering af det tyske kejserrige i 1871 - og sekundært og kort de store verdenskrige og det moderne Tysklands etablering efter 1945. I alt seks oplæg fordelt over turen på skibet og på hotellet i Heidelberg, samtidig med at vi nyder landskabet og skibets professionelle betjening og høje niveau. Som altid foregår alting ganske uformelt og der kræves ingen forudsætninger udover interesse og nysgerrighed. En klassisk dannelsesrejse på første klasse.

Rhinen med sine maleriske knæk og smukke middelalderbyer

På vores togt gennem Tyskland og Frankrig har vi ni stop, hvor vi besøger den ene historiske perle efter den anden. Oftest foregår rundvisninger til fods og direkte fra skibet, da vi kan lægge til tæt på de historiske byers gamle centre.

Mindre luksuriøst skib – top forplejning og service

Der er tale om et herligt mindre luksus skib (fire stjerner, maks. ca. 118 passagerer), med forplejning og service i international klasse. Skibets gode faciliteter inkluderer soldæk, lille bibliotek og et hyggeligt lounge- og barområde. Kahytterne er moderne og rummelige (12,3 m²) med udsigt til vandet.

Se flere billeder af skibet på vores hjemmeside ved at [klikke her](#).

Om rejseleder Thomas Köllner

Thomas er indehaver af Krim Rejser. Thomas er uddannet i Statskundskab og er derfor Cand. Scient. Pol. suppleret med studier på Institut for Idehistorie. Thomas har beskæftiget sig intenst med Europas historie og politik samt generelt med det tyske kulturområde. Thomas taler tysk og fransk, og har i en længere årrække arbejdet i både Bruxelles og Paris.

Thomas har i flere år undervist på Københavns Folkeuniversitet i Krims, Ukraines og Ruslands historie. Desuden bliver Thomas brugt som Ukraine og Rusland Ekspert af de førende danske nyhedsmedier. (Senest af TV2, TV2 News, og DR2 og samt Danmarks Radio P1 m. fl.).

Thomas forstår engageret at fremlægge de store historiske og politiske linjer i dette områdes komplekse historie med interessante koblinger til både politologi og idehistorie.

Flytider

Den 19. juni kl. 12.05 med LH0827 fra København med ankomst til Frankfurt kl. 13.35.
Hjemrejse den 28. juni kl. 17.00 med LH0830 fra Frankfurt og ankomst til København kl. 18.25.

Priser: Kr. 17.490 per person.

Prisen er pr. person i delt dobbeltkahyt med enkeltsejge på hoveddæk, som ligger i/over vandlinjen og har to store vinduer (se billederne). Bemærk alle kahytter er udvendige med vindue og har eget toilet og brusekabine. Se billederne - virkelig gode kahytter

- Merpris for opgradering til panorama dæk er kr. 2.200 pr. person. Panorama Øvre dæk ligger et niveau over standard dæk og har et meget stort væg til væg vindue og skydevindue med gelænder udenfor så det bliver som en fransk altan. Disse kahytter er netop restaurerede - se billederne. Sengene kan slås sammen til dobbeltseng.
- Maks antal deltagere ca. 18 -26 personer per togt.

Bemærk: Begrænset antal kahytter på de enkelte klasser.

Prisen inkluderer:

- Omfattende udflugtsprogram jf. programmet og alle entrées – i alt ni nætter og 10 dage:
- Flyrejse t/r og alle skatter.
- Transfer til og fra lufthavnen til skibet.
- Indkvartering på dejligt centralt historisk hotel i Heidelberg i to dage.
- Indkvartering i to personers udvendig kahyt med enkelt seje på standard dæk på mindre firestjernet skib i otte dage. Alle kahytter er 12,3 m².
- Alle kahytter på skibet er udstyret med: vinduer, aircondition, eget badeværelse med bruser og toilet, hårtørrer, TV, radio og pengeskab.
- På hoveddæk kan sengene "pakkes væk" så der bliver mere plads, og på panoramadæk er der kraftige "hotelsenge" som kan skubbes sammen til en dobbeltseng, hvis man ønsker det.
- Skibet har elevator.
- Fuld pension fra aftensmad dag 1 til morgenmad dag 10 (dog undtagen én aftensmad i Heidelberg og en frokost i Mainz). På skibet er der tale om forplejning og service på internationalt niveau.
- Kaffe, te og vand til frokost og aftensmad samt frisk drikkevand i kahytten hver dag. Kaffe og te på skibet uden for måltiderne fra tilgængelig maskine ved selvbetjening.
- Velkomstdrink og afskedsdrink på skibet med kaptajnen og skibets personale.
- Alle entrées jf. programmet - fuldt kulturrejse program hver dag. Det er således ikke nødvendigt at tilkøbe udflugter. I alt 10 udflugter med rejselederen.
- Ekspertrejseleder Thomas Köllner, der sætter turen og dagens program i den rette historiske kontekst og perspektiverer op til nutiden.

- Foruden den løbende rundvisning på stederne, vil der være oplæg på skibet under sejladsen og på hotellet ved ekspertrejseselederen, ca. 6 oplæg fordelt på hele rejsen.
- Underholdning om bord på skibet.

Prisen inkluderer ikke:

- Egne drikkevarer til frokost og aftensmad (vin, øl og diverse drinks i baren) samt øvrige private forbrug.
- Det er muligt at bestille en all inklusive "drikkepakke" på skibet til den favorable pris af kr. 625 (giver mulighed for at bestille ad libitum husets vine, øl og sodavande til alle måltider og på skibet fra kl. 11 – 22.00).
- 50 EUR per person i drikkepenge til skibets personale.

Øvrige praktiske forhold:

- Rejsen kræver, at man er almindelig godt gående og kan tilbagelægge 2-3 km i roligt tempo, og da vi besøger gamle byer, skal man forvente kuperet terræn og bl.a. brostensbelagte veje.
- Krim Rejser i samarbejde med rederiet gør altid det bedste for, at programmet gennemføres som annonceret og planlagt. Vejræssige forhold kan dog have indflydelse på strømforhold og vandstand i floden, og dermed påvirke sejlruten, sluse sejlads og havneanløb og anløbstider. I sådanne uforudsete hændelser vil vi tilpasse dagsprogrammet på stedet efter forholdene.

Skibet kan desværre ikke modtage brugere af kørestole om bord.

Turens detaljerede program dag for dag!

Dag 1: Afrejse fra København. Ankomst til Heidelberg, tjek ind på hotellet, første gåtur og aftensmad i det historiske centrum.

Vi tager direkte fra lufthavnen til vores gode centralt beliggende hotel i Heidelbergs historiske centrum. Her har vi base de næste to dage.

Vi ankommer ved ca. 16 tiden og tjekker ind på hotellet, og efter lidt tid til afslapning mødes vi til en lille gåtur i byens centrum, hvor vores hotel ligger. Vi spiser på en dejlig velkomstmidda i centrum af Heidelberg.

Heidelberg og den gamle bro over Neckar og slottet i baggrunden – vores base i to dage.

Dag 2: Heidelberg, rundvisning og besøg på Heidelberg slot

Dagens morgenbuffet foregår på vores hotel i den gamle by i Heidelberg. Vi mødes til oplæg ved ekspertrejseselederen, hvor vi starter den store fortælling om Europas etablering efter Roms fald i år 476, der er rejsens store historiske ramme, og vi sætter besøget i Heidelberg i rette perspektiv i forhold til denne ramme. Dernæst begynder vi vores rundvisning til fods i byens gamle del.

Byen ligger ved floden Neckar. At der har boet mennesker her i lange tider, er vist ingen overdrivelse, da der netop i dette område blev fundet de ældste skeletrester af noget menneske i Europa. Den såkaldte "Heidelberg mand" menes at være mellem 200.000 – 500.000 år gammel.

Det var kelterne, der i 500 tallet f. Kr. byggede en fæstning her, som de kaldte det Hellige bjerg – Heiligenberg – deraf navnet Heidelberg. Omkring år nul bliver byen en del af det romerske imperiums nordlige grænse, der fulgte Rhinen i væsentlig grad. En civilisatorisk og vigtig grænse mellem det romerske imperium og de "vilde" germanske stammers områder i de kommende århundreder. I ca. år 40 grundlægges her en romersk garnison og den første pontonbro over Rhinen bygges af romerske ingeniørtropper. Mere om denne spændende historie på oplæggene.

Ærkebiskoppen i Worms grundlægger i 1196 tallet et par klostre i dalen, og dermed grundlægges det Heidelberg, vi kender i dag. I 1196 overtager den navnkundige familien Hohenstaufen byen som len og begynder konstruktionen af den borg, som senere ændres til det smukke Heidelberg slot, som i dag er et vigtigt symbol på byen.

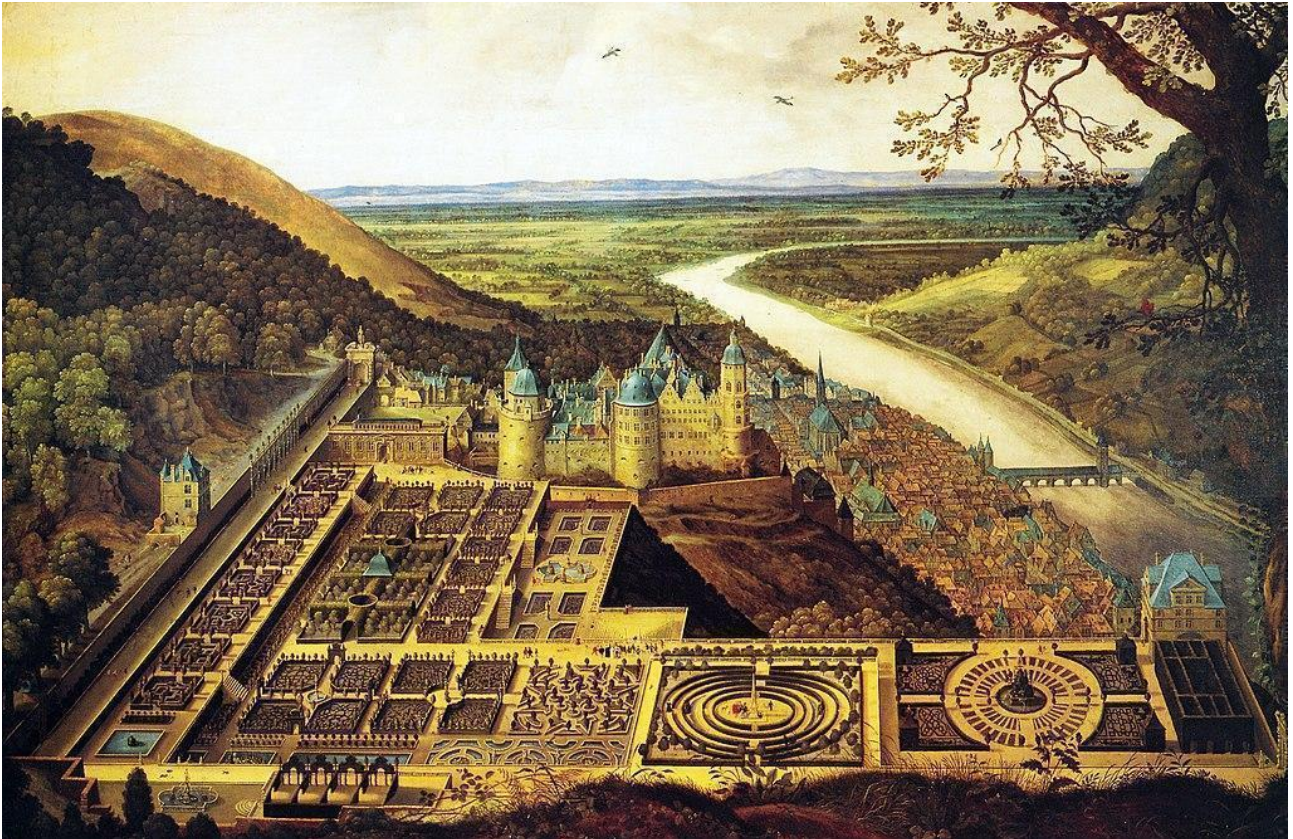
I 1386 grundlægges i Heidelberg det blot tredje universitet i Det Tysk Romerske Imperium af selveste Pave Urban og Kejser Barbarossa (netop en Hohenstauffer) og frem til i dag er dette universitet kendt verden over for at være et af de ældste og mest velrenommerede lærestalter i verden. Her kommer studerende fra hele verden for at tilegne sig viden og blive en del af byens historie og nyde livet i denne smukke romantiske by. Etablering af Heidelberg universitet er samtidig et resultat af en vigtig udvikling i middelalderen, hvor tro og fornuft forsøges kombineret i bl.a. den skole, der havde sit centrum netop her på universitetet i Heidelberg. Antikkens store tænkere Platon og Aristoteles blev "genopdaget" og forblev dermed et væsentligt fundament i europæiske tænkning. Mere om det på rejsen.

Vi bruger dagen til at opdage byens historiske centrum omkring markedspladsen, "Karls Tor", Helligåndskirken og den gamle bro over Neckar. Alle steder er de historiske bygninger velholdte og byen stråler af tysk velstand og pertentlighed.

Heidelberg nævnes første gang i 1196 som "Heidelberch" i "Lorch krøniken". I 1155 blev Conrad af Hohenstaufen udnævnt til grev Palatine med plads i det vigtige syvmands valgkollegium, der valgte den nye kejser. Conrad blev udnævnt af sin halvbror, kejser Frederik Barbarossa, og regionen blev derefter kendt som Pfalz. Slottet var siden residensslot for disse vigtige grever og i 1600 tallet under den såkaldte renæssance mode, fremstod det slot vi ser resterne af i dag. Slottet var et af Europas fineste renæssanceslotte og især dens haver var vidt berømte.

Heidelberg slot og by i 1650

Desværre forfalder slottet grundet de mange især religionskrige der følger efter reformationen, og i dag fremstår slottet som den kendteste slotsruin i Tyskland takket være bl.a. Victor Hugo og Goethe, der berømmede Heidelberg og "den romantiske ruin" i deres skrifter og ved deres besøg. I dag er slottet områdets vigtigste turistdestination. Vi besøger naturligvis også slottet og besøger den kendte ruin med park og hører mere om slottet og områdets fantastiske historie – bl.a. indtog svenskerne byen og slottet under 30 års krigen.

Slottes placering og udsigten over den skønne natur i denne dal samt det nedenfor beliggende Heidelberg ved Neckaren er i sig selv besøget værd.

Efter besøget på slottet spiser vi frokost på et dejligt sted i "Altstadt". Efter frokost er der tid på egen hånd til at nyde Heidelberg og måske et besøg på byens historiske museum eller byens fine indkøbsgade. Vi bor helt centralt ved byens domkirke og "Marktplatz" så der er heller ikke langt til en af de mange hyggelige øl- og vinbarer der serverer hjemmelavet lokal øl med lokalpatriotiske stolthed, der kendetegner området her i "Pfaltz".

Aftensmaden i dag er på egen hånd i Heidelberg.

Heidelbergs slotsruin.

Dag 3: Besøge Lorch kloster, ankomst til Mainz, rundvisning til fods i den historiske bydel, besøg i katedralen og "Altstadt". Indkvartering på vores skib, start på vores krydstogt.

I dag nyder vi endnu en dejlig morgenbuffet på hotellet og efterfølgende oplæg ved ekspertrejseselederen. I dag tjekker vi ud af hotellet og tager afsked med Heidelberg. Vi kører den smukke vej gennem landskabet til Mainz.

På vejen til Mainz gør vi kort ophold på et meget vigtigt og illustrativt historisk sted: Lorch kloster. Klosterets historie går tilbage til Karl Den Stores frankerrige og klosterets senere krønike er en af Europas vigtigste kilder til forståelsen af den tidligere middelalder. Her finder vi også ganske mirakuløst det eneste stadig eksisterende bygningsværk fra Karls tid – den såkaldte karolingske periode. Klosterets famøse indgangsport og "kejsersal" er begge enestående monumenter over frankertidens byggekunst i 800 tallet (UNESCO). Og samtidig viser det koblingen i arkitekturen her i frankerrigets hjerte til Rom og hellenismen med de indbyggede joniske søjler i Karls port. Mere herom på stedet.

Efter dette spændende besøg ankommer vi til den tidligere fyrstebiskop by med sin egen verdensberømte romanske og delvis gotiske katedral – Mainz.

Katedralen i Mainz -romansk og tidlig gotisk kirkearkitektur.

Efter ankomst til byen sidst på formiddagen skal vi til fods opleve og besøge den historiske bykerne og katedralen i Mainz. Efter rundvisning i det gamle Mainz og katedralen, er der frokost på egen hånd og tid på egen hånd til at mærke byen og måske besøge et af de mange lokale vintelte som de lokale vindyrkere ofte har sat op på på byens centrale "Marktplatz".

Mainz blev grundlagt af romerne i ca. år 15. f.Kr. Byen var en vigtig militær base for romerne her på den nordlige grænse, hvor floden Main og Rhinen mødes. Byen var permanent base for den romerske 14. Legion og samtidig og ikke mindst base for romernes flodflåde, som bestod af dusinvis af lette galejer. I 400 tallet bliver også denne nordlige romerske post truet af de mange stammer, der sætter sig i bevægelse i denne periode (folkevandringstiden) som stammerne alanerne, vandalerne, frankerne, hunnerne og sakserne samt goterne.

Det er hunnerne under ledelse af den navnkundige Attila, der brænder byen af i 451 og varsler Roms undergang. Da Rom falder i år 476, giver det de frankiske stammer muligheden og den udnyttes mirakuløst af den unge franker høvding Clovis, der formår for første gang at samle frankerne under ham som konge og efterfølgende at erobre det meste af Centraleuropa.

Det er Clovis, der er stamfader til Karl D. Store, og som bereder vejen for Karls bedrifter her i 500 tallet. Clovis overgår til kristendommen i år 496 – en historiske afgørende begivenhed for Europas efterfølgende udvikling. Hans søn Dogebert gør Mainz til en af sine regeringsbyer, og bygger en vældig mur om byen. Dermed træder Mainz ind på den politiske verdensscene og bliver således centrum for den tidlige kristendom og generelt forkyndelsen af kristendommen og omvendelsen af/i Nord- og Centraleuropa. Hvorledes også begivenheder her i Mainz har

vigtige historiske tråde til ud Danmark og indførelsen af kristendommen, vil blive afsløret på rejsen.

Biskop Willigis (975-1011) er den centrale biskop, der starter bygningen af den fantastiske gotiske katedral, som vi skal besøge og beundre under vores besøg i Mainz. Byen er nu blevet et religiøst centrum og ærkebispesæde i Det Hellige Romerske Imperium. Med biskop Willigis når byen nye højder i det kirkelige hierarki og i det Tysk Romerske Imperium. Willigis opnår at blive regent i Imperiet, og får her visionen om, at Mainz skal være det nye Rom nummer to.

Fra Willigis tid og helt til slutningen af det hellige romerske imperium i 1806 var ærkebiskopperne i Mainz "ærke kansler" for imperiet, og den vigtigste af de syv permanente deltagere i det valgkollegium, der skulle vælge den tysk romerske kejser (mere om denne helt unikke institution for valg af kejseren på turen). Ærkebiskopperne i Mainz var traditionelt "primas germaniae", og officielt pavens repræsentant nord for Alperne med stor beslutningskompetence i kirkeretlige og diplomatiske forhold.

I 1244 tildelte ærkebiskop Siegfried III Mainz et by-charter, der omfattede borgernes ret til at oprette og vælge et byråd og generel autonomi i overensstemmelse med Magdeburg rettighederne (mere om disse meget betydningsfulde rettigheder på rejsen). Byen opnår en for os i dag helt utrolig betydning i datidens realpolitik.

Byen lider, som de andre byer vi kommer til at besøge, under de store religionskrige og 30 årskrigen (1648) samt igen - efter 150 år med velstand - i 1797 - 1814 da Napoleon tager på sit store såkaldte revolutionstogt gennem Europa. Fra 1871 indlemmes byen i kejserriget under Preussens lederskab.

Efter ankomst i byen begynder vi vores rundvisning i byens historiske centrum, og det bliver tydeligt at denne by er noget helt særligt. Den stråler af rigdom, virkelyst og selvsikkerhed, der følger med generationer af selvstyre. Vi bruger formiddagen til at gå på opdagelse i byens historiske centrum og selvfølgelig besøge den famøse katedral viet til Den Hellige Martin, som blev udtænkt og grundlagt af den store ærkebiskop Willigis. Sidst på eftermiddagen er det tid til, at vi skal finde vores skib, der skal danne rammen om vores oplevelsesrige sejlads på Rhinen de næste otte dage.

Efter tildelingen af kahytter er der mulighed for at lære skibet bedre at kende, tage en drink i baren og nyde de omkringliggende omgivelser.

På skibet bliver vi budt velkommen af skibets personale og gennemgår den obligatoriske sikkerhedsøvelse. Middagen serveres i skibets restaurant, og derefter kan aftenen nydes ombord på vores fashionable skib.

Afrejse kl. 02.00

Dag 4: Besøg i Mannheim og rundvisning til fods i det historiske centrum.

Ankomst kl. 08.00 i Mannheim

Afrejse kl. 16.00 mod Strasbourg

Efter dagens morgenbuffet starter vi vores rundvisning og besøg i Mannheim. Mannheim er sammenlignet med de andre byer, vi besøger, relativt ung, og blev først grundlagt i 1607 af Frederik 4, og var en del af hertugdømmet Baden - en mindre stat i Det Hellige Tysk Romerske Imperium. Byen bliver frygteligt plyndret under 30-årskrigen i 1622, hvor byens protestantiske indbyggere mistede byen til den katolske hær ledet af den dygtige marskal Johan Tilly. I 1720 påbegyndtes bygningen af Mannheim slottet, som endte med at blive et af Europas største barokslotte. Hoffet blev kendt for sin musikalske "Mannheim Skole" for komponister og orkestre. Selveste Mozart spillede her for den lokale fyrste. I 1848 tallet bliver byen vigtig i den borgerlige revolution mod de sidste rester af den feudale magt, som udgik fra diverse regenter og fyrster. Mere om denne vigtige periode i tysk historie, og hvordan oprøret mod de autokratiske tyske fyrster gik under oplæggene og på vores besøg i byen.

Vi besøger byen til fods fra vores skib og byens historiske centrum og markedsplads som er kendt for sin kvadratiske opbygning. Vi besøger også byens jesuiterkirke, bygget i barokstil fra 1756.

Udsigt over Rhinen

Tilbage på skibet nyder vi vores frokost. Afslapning på skibet og et oplæg ved ekspertrejselæderen imens vi nyder vores sejlads mod Strasbourg.

Dag 5: Strassburg, rundvisning i bus og til fods, Petite France og katedralen.

Ankomst kl. 06.00 i Strasbourg

Afrejse kl. 18.00 mod Worms

I dag ankommer vi og lægger til kaj ved den tyske by Kehl, der ligger 15 minutters kørsel fra Strasbourg, der i dag er en fransk by og "prefecture" dvs. administrativ hovedstad i Frankrigs østlige del. Strasbourg er i dag kendt for at huse Europa Parlamentet, Europol, Den Europæiske Ombudsmands Institution, Det Europæiske Råd og mange flere. Og som vi har været inde på tidligere, og som vi løbende vil komme tilbage til på turen, skyldes byens vigtighed i dag netop dens historiske placering på grænsen mellem de to kulturnationer og som regel rivaler - Frankrig og det Hellige Tysk Romerske Imperium og efter 1871 blot kaldet Tyskland.

Besøget i Strassburg bliver derfor en syntese på den store fortælling om Rhinen som det flydende grænseområde mellem disse to civilisationer. Strasbourg og dets skæbne er det håndgribelige udtryk for den tusind år lange rivalisering og ligeledes til tider fredeligt samkvem mellem det franske og det tyske.

Samtidigt er Strasbourg om noget i dag symbolet på den fred, der endelig opnås mellem disse to nationer efter Anden Verdenskrig.

Begge lande havde efter Anden Verdenskrigs rædsler fremsynede statsmænd som de franske Schuman og Monet, og den tyske Adenauer, der erkendte behovet for en ny model for sameksistens – et formelt samarbejde der skulle binde disse lande sammen politiske, kulturel og økonomisk for derigennem at forebygge en ny væbnet konflikt i Europa - et samarbejde vi kender i dag som EU. At det projekt lykkedes indtil i dag er Strasbourg et symbol på – og især derved at det har formået at forblive fransk - uantastet fra tysk side.

Det er umuligt at beskrive tysk historie, og især tysk kulturhistorie uden at medtage denne by som i dag i alle henseender er fransk. Men sådan har det ikke været i hovedparten af byens historie, der fra år 362 til år 1262 var styret af sine magtfulde biskopper (som alle var frankiske/germanske). Fra 1262 opnår byen status af en fri rigsstad inden for det Tysk Romerske Imperium. Først i 1681 under Louis 14 famøse og vellykkede angreb på sin tyske nabo bliver byen fransk, og det forbliver den frem til 1871, hvor den nu igen bliver del af det "nye" kejserlige Tyskland, der erobrer Alsace og Strasbourg.

Det er først efter Første Verdenskrig i 1918 at byen bliver fransk igen. Med Anden Verdenskrig og Frankrig forsmædelige nederlag og æresløse våbenhvile i 1940, bliver byen igen tysk, men efter den allierede generobring i 1944, bliver den så atter igen fransk – og det har den været lige siden.

På rejsen vil vi tale om nogle af de personer og begivenheder, som har betydet mest for udviklingen af den tyske kultur – og i den proces bliver udviklingen af det skriftlige tyske sprog helt centralt. Og den mand, der om nogen står bag denne bedrift, er Martin Luther. Manden, der vendte op og ned på Europa og hvis tanker førte til reformationen, og dermed kastede Europa ud i sin værste og mest blodige krise nogensinde, oversatte samtidig biblen til tysk. Med sin oversættelse af Bibelen til tysk skabte han mere end nogen anden det moderne tyske skrift

sprog – foruden en teologisk og socialpolitisk revolution, hvis konsekvenser i dag er vores hverdag.

På Luthers tid var trykpressen netop udviklet og flittigt brugt i de driftige tyske byer (bl.a. Mainz og Heidelberg), og da både hans 95 teser og Bibelen var oversat til tysk, gik der ikke mange uger, før "alle" tyskere havde læst disse.

Guds ord var uvurderligt, men billigt at trykke – og nu var ånden ude af flasken. Hvad der sker derefter, og hvordan reformationen forløber og nogle af dens konsekvenser helt op til i dag, vil ekspertrejseselederen forsøge at skitsere på rejsen under sine oplæg.

Notre Dame katedralen i Strasbourg – et gotisk mesterværk (1015-1439)

Det tyske kulturområde har været kendetegnet ved skiftende grænser og bevægelser af tysktalende folk som følge af invitationer, erobringer og flugt. Fra Østersøen til Alperne, fra Volga til Krim, fra Strasbourg til Prag – alle stederne har der været, og er der i dag tysktalende folk. Igennem hele sin over tusind årige eksistens var det Hellige Tysk Romerske Imperium opdelt i hundredvis af små stater og byer – og alle talte hver deres tyske dialekt. De fleste kunne knap forstå, hvad de sagde i deres naboby.

Med Martin Luther fik alle disse tyske dialekter en *fælles skriftlig tilgængelig og forståelig form* – og det blev *det skriftlige tyske sprog* som bandt alle tysktalende sammen. Samtidig blev det gjort muligt at "internationalisere" tysk kultur – og her bliver Goethe (også) vigtig, da han i begyndelsen af 1800 tallet løfter den tyske kultur op på europæisk stjerne niveau med sine u dødelige værker som "Faust" og "Den Unge Werthers Lidelser" - foruden at være drivkraften bag udviklingen af en egentlig tysk nationalisme og det nye Tyskland, der opstår i 1871 - mere om det på rejsen.

Vi besøger det historiske centrum i Strasbourg til fods og kører til centrum med lokal spovogn, der holder lige ved vores skib. En herlig måde at komme igennem byen på. Byen er vidunderlig og føles som det ypperste udtryk for nutidens fredelige syntese mellem det franske og det tyske.

Vi går igennem området "Petite France", et historisk område der charmerer med hyggelige kanaler og smukke bindingsværkshuse fra middelalderen. Vi skal også besøge denne gamle bydel, som i virkeligheden er en lille ø, og som huser byens ældste kvarterer tilbage fra sen middelalder. Siden 1988 er denne bydel på UNESCOs kulturarvsliste. Området er ca. 1 km².

Vi skal naturligvis også besøge byens verdensberømte gotiske katedral Notre Dame, som er lovprist så smukt af både Goethe og Victor Hugo.

Omend betydelige dele af katedralen er i romansk arkitektur, anses den bredt for at være blandt de fineste eksempler på gotisk kirke arkitektur fra 1300 tallet med fokus på detaljer og stemning modsat blot højde. Arkitekten Erwin von Steinbach stod bag de første visioner og havde ansvaret for den vigtige opstart fra år 1277 til hans død i 1318. Senere overtog hans søn Johannes von Steinbach og senere igen hans barnebarn Gerlach von Steinbach. Alle var de cheffarkitekter og alle var de genier, sikken en familie og hvilken fysisk manifestation af talent og flid at efterlade sig.

Steinbachs oprindelige planer for færdiggørelsen af katedralen blev dog ikke fulgt op af de cheffarkitekter, der overtog efter dem, og i stedet for de oprindeligt planlagte to spir blev der bygget et enkelt, ottekantet tårn med en langstrakt ottekantet krone på den nordlige side af vest-facaden af mester Ulrich von Ensingen og hans efterfølger, Johannes Hültz. Opførelsen af katedralen blev først afsluttet i 1439. Fra 1647 til 1874 (227 år) var katedralen verdens højeste bygning. I dag er den stadig den højest bevarede bygning bygget i middelalderen og den sjette højeste kirke i verden. Vigtigst er dog, at den virker harmonisk, perfekt og fuldendt. Ord er ikke nok til at beskrive katedralens dramatiske, forfinede og fuldendte udtryk både i sit ydre og indenfor i kirkens storslåede med samtidig harmoniske rum.

Det er muligt at "springe frokosten over" på skibet og blive i byens centrum og selv tage spovognen tilbage til skibet sidste på eftermiddagen. Ellers tager vi tilbage til skibet til frokosttid ved 13 tiden. Efter frokost tid på egen hånd på skibet eller i byen.

Om aftenen nyder vi endnu en dejlig middag om bord på vores skib, og skibet stævner nu videre ad Rhinen mod Worms.

Dag 6: Worms, rundvisning i byens historiske centrum, ankomst til Rudesheim - tid på egen hånd til en aftentur i byen.

06.00 ankomst til Worms

13.00 afrejse mod Rudesheim

18.30 ankomst til Rudesheim

I dag ankommer vi til en af Tysklands ældste byer, Worms. Kun byen Trier er ældre. Worms har spillet en nøglerolle i tysk historie. Worms nuværende by blev grundlagt af Karl D. Store Charlemagne, og byens bispedømme går tilbage til det fjerde århundrede. Byen er berømt for Worms mange "Diet" (kirkemøder), som Martin Luther blev indkaldt til i 1521 af kejser Karl V. Han nægtede som bekendt at trække sin tro tilbage og sagde de berømte ord "Her står jeg. Jeg kan ikke gøre noget andet. Gud hjælpe mig. Amen ." Som et resultat blev han forvist til imperiets afkrog og dømt som kætter.

Byen er som de fleste byer vi besøger grundlagt af romerne, omend der også menes at have været en vigtig by her tidligere. Worms er således en af de ældste byer i Nordeuropa. Det var hovedstaden i burgundernes kongerige i det tidlige 5. århundrede, og dermed stedet for de middelalderlige legender, der refererer til denne periode, især den første del af det berømte Nibelungenlied.

Worms har været et romersk-katolsk bispedømme siden mindst 614 og var en vigtig "Palatinate" (den højeste opnåelige verdslige rang) under Karl den Store.

Worms katedral (1325) er en af de "kejserslige katedraler" og blandt de fineste eksempler på romansk arkitektur i Tyskland. Worms blomstrede i den høje middelalder som en kejserlig fri by (Freistadt). Byen og dens katedral blev på mirakuløs vis skånet under Anden Verdenskrig, og derfor kan og skal vi beundre dette romanske mesterværk på dagens besøg i Worms. Desuden ser vi det historiske centrum, resterne af de gamle bymure, især Tortur Platz og Karolinger Strasse. Byen har også en rig jødisk historie og en af de ældste jødiske bydele og synagoge, som vi også besøger. Byen har også en af Europas ældste og største jødiske kirkegårde, som man kan besøge på egen hånd, da vi planlægger lidt tid på egen hånd efter formiddagens program og rundvisning.

Worms kejserlige katedral

Ekspertrejseselederen vil gennemgå denne spændende og vigtige historie på stedet.

Ved frokosttid er vi tilbage på skibet, og skal nyde endnu et dejligt måltid i skibets fashionable restaurant. Eftermiddagen er til afslapning, hvor vi kan nyde udsigten over det skiftende landskab fra det skønne soldæk.

Denne eftermiddag bliver der også tid til et lille oplæg ved ekspertrejseselederen, om nogle af de emner, som er anslået ovenfor, samt vil der være mulighed for at stille spørgsmål. Ellers er eftermiddagen til afslapning på vores dejlige skib eventuelt på soldækket, hvorfra den skønne natur og de mange små byer og borge kan beundres samt de mange vinmarker. Rhinen bugter sig hele tiden, og det er noget helt specielt at opdage, hvad der gemmer sig bag flodens næste sving.

Ved 18 tiden ankommer vi til Rüdeseheim.

Efter aftensmaden på skibet mødes vi til en fælles gåtur og rundvisning i den lille bys centrum. Byen er kendt som en vinby og byen for Tysklands "næsten cognac" - Weinbrand Asbach Uralt - og stedet hvor man kan opleve en rigtig "Bier - und Wein Garten" atmosfære.

Det foregår alt sammen i den famøse "Drosselgasse", hvor der findes herlige caféer og øl/vinbarer. Vi sejler første den næste morgen og skibet ligger for tøjet få minutters gang fra centrum - så aftenen er fri!

Dag 7: Koblenz, rundvisning i byens historiske centrum

Kl. 08.00 afrejse mod Koblenz

kl. 12.00 ankomst i Koblenz

kl. 22.00 afrejse mod Köln COCHEM

Denne formiddag sejler vi på den smukkeste strækning på Rhinen. På denne strækning fra Rudesheim til Koblenz viser oplever vi en perlerække af små historiske byer og middelalderborge placeret på de mest dramatiske klippetoppe og bygget så truende og mægtige som muligt, så ingen passerede netop deres del af Rhinen uden betaling. Vinmarker går fra Rhinens bred helt på til de mest ufremkommelige og stejle afsatser – her må der virkelig være tale om håndplukkede druer og - må man formode - men en snor om livet på den uheldige, der skal plukke disse druer på nærmest lodrette plateauer. Denne del af Rhinen er beskyttet af UNESCO.

På denne strækning til Koblenz kan vi nyde gennemsejlingen af den sagnomspundne smalle 113 meter passage ved Lorelei. Sagnet fra 1801 fortæller, at en kvinde ved navn Lore Lay følte sig forrådt af sin elskede og sprang i døden fra klippen ved passagen. Hendes ånd skulle efter sigende forføre de mandlige søfolk, hvorfor flere skibe forulykkede ved fortryllesen af hendes genlyd ved klipperne. Men det plejer at gå uden uheld. Er vejret godt "plejer" vi at spise dagens frokost i form af barbecue på soldækket, med udsigt til alle de fantastiske små byer og borge vi passerer.

Ved middagstid ankommer vi til Koblenz. Koblenz blev også grundlagt af romerne i år 8 f. Kr. som en militær garnisonsby langt oppe mod nord på grænsen af civilisationen. Romerne bygger også her en bro over Rhinen, og gør dermed byen til et vigtigt militært knudepunkt. I midten af 400 tallet overtager frankerne området og først i 925 bliver byen indlemmet i Det Hellige Tysk Romerske Imperium. Efterfølgende bliver byen underlagt fyrste-biskoppen af Trier, hvilket det forbliver frem til 1800 tallet.

Koblenz - historiske centrum

Koblenz er kendt for at være placeret på stedet, hvor Rhinen og den 545 kilometer lange Moselflod mødes, hvilket kan opleves fra udkigspunktet ved munden "Deutsches Eck", som vi passerer og besøger til fods. Dette hjørne er symbolet på den såkaldte "tyske samling", der dækker over en bevægelse som starter i midten af 1800 tallet, og som kulminerer med etableringen af det tyske kejserrige i 1871 under ledelse af den ny magtfaktor i Centraleuropa – Preussen. Den prøjsiske Wilhelm 1 udnævnes i 1871 til ny tysk kejser med Bismarck som hans højre hånd og rigskansler.

Et vigtigt emne i den forbindelse, og som Thomas vil forsøge at blotlægge på rejsen, er, hvordan Det Hellige Tysk Romerske Imperium efter næsten 1000 års dominans af al social orden, politik og kultur i det meste af Centraleuropa pludselig kan udslettes af Napoleons revolutionshære for dernæst at gå i total opløsning, og for store dele af den vestlige dels vedkommende indlemmes i Frankrig – som det skete med bl.a. Strasbourg, vi besøgte to dage tidligere.

Det tyske folk bliver spredt og byer og regioner, der igennem århundreder var tyske, bliver solidt plantet i andre lande – og det var også sket før Napoleon.

Sammenløbet af Mosel og Rhinen ved Koblenz bliver således det visuelle symbol på samlingen af det nye Tyskland i 1871. Men nu i en udgave som på mange måder er diametral modsat det Hellige Tysk Romerske Rige, som var kendetegnet ved hundredvis af småstater, frie "rigsstæder", frie stænder og en fundamental decentral magtstruktur og ideologi.

Det nye kejserdømme fra 1871 med Preussen og kejser Wilhelm ved roret blev kendetegnet ved en stærk centralistiske, bureaukratisk og militaristisk "juncker" kultur symboliseret ved at det fjerne nordlige beliggende Berlin udnævnes til hovedstad, og at alle de tyske småstater og tidligere frie byer mister det meste af deres selvstændighed. Hvordan alt dette kunne ske og så

hurtigt – er et af de store spørgsmål i europæisk historie. Thomas vil forsøge at besvare dette komplekse spørgsmål på rejsen, som samtidig også indgår som en del af forklaringen på Europas sammenbrud og de to Verdenskrige der følger. Resten følger på turen.

Efter morgenbuffet og ankomst til Koblenz, besøger vi byens historiske centrum til fods, hvor vi nyder denne lille perle ved Rhinen, samtidig med, at der bliver tid til at nyde en kop kaffe eller et glas kølig rhinskvin. Vi besøger bla. "Dass Deutsche Eck" og monumentet for Tysklands samling i 1871. Vi besøger også en anden vigtig kirke, som igen fører os tilbage til de vigtige begivenheder i år 843 hvor Karl Den Stores børnebørn deler hans rige – det store frankerrige.

Det foregår b.la. her i Koblenz i Castor kirke og klosterkompleks, der stadig ligger her, omend i en "yngre udgave" fra 1200 tallet. En fantastisk smuk kirke foruden sin store historiske vigtighed som arnested for den deling, der kom til at definere vores Europas.

Vi går mod byens historiske centrum fra Rhinens bred og besøger byens "Marksplatz", Jesuiten Platz" og "Rathaus Platz". Vi besøger også Liebfrauenkirche som også har været vært for vigtige kirkelige synoder. Det vil Thomas forklare på stedet. En dejlig tur igennem det historiske middelalder Koblenz der overlevede krigen og/eller er genopført. I aften nyder vi som altid skibets gode forplejning imens vi nu begynder vores sejlads på floden Mosel med retning Cochem.

Dag 8: Cochem ved Mosel, rundvisning i byens historiske centrum

Kl. 07.00 ankomst til Cochem
Kl. 14.00 afrejse mod Alken
Kl. 16.00 ankomst Alken

Denne morgen ankommer vi til en rigtig perle - byen Cochem. Kendt i hele Tyskland for sin charme og smukke beliggenhed.

Cochem blev bosat allerede i keltisk og romersk tid, og byen nævnes første gang i kilderne i år 866 som stedet for en smuk villa. Byen bliver imperial ejendom i 1200 tallet, men kejseren (eller rettere kong Adolf af Nassau, da han aldrig nåede af blive kronet af Paven og dermed ikke fik sin kejsertitel) må pantsætte byen i 1294 til Ærkebiskoppen af Trier. Og han fik åbenbart aldrig betalt sin gæld fordi byen forblev i biskoppen af Triers ejendom indtil Napoleons famøse besættelse af Rhinlandet i 1794.

I 1332 fik Cochem tildelt byrettigheder, og kort derefter blev byens fæstningsværker opført, som stadig kan ses, og som vi skal beundre på dagens rundvisning i byen. I 1623 grundlagde kurfyrst Lothar von Metternich et franciskanerkloster i byen. Byen led under Tredivårskrigen og blev belejret men blev ikke erobret. I 1689 brændte kong Ludvig XIVs tropper først det nærliggende Winneburg slot ned, og erobrede derefter byen Cochem og dens borg. I 1815 blev byen det tildelt Kongeriget Preussen ved Wienerkongressen. Så endnu engang bliver historien virkelig og konkret i disse små centrale byer via deres skæbner.

Denne formiddag besøger vi denne smukke og historiske by til fods efter morgenmad. Cochem er kendt for sine fine og gamle bindingsværkshuse og middelalderidyl. Byen ligger omgivet af de smukkeste landskaber og vinmarker der kravler op- og ned ad bakkelandskabet.

Vi går sammen igennem byens smukke centrum, fordi den historiske bymur med Endertorturm fra 1332. Store dele af byens gamle bygninger er fredede bl.a. det smukke rådhus fra 1739 som er bygget i barok-stil. Vi kommer til Marktplatz med Martinsbrunnen og kommer også fordi det gamle Franciskanerkloster.

Det skønne Cochem med den dramatiske borg – Reichsburg – i baggrunden

Den (på alle måder) største seværdighed er det imponerede bygningsværk - den kejserlige borg Reichsburg, der knejser over byen, og måske nok er et af området's flotteste og mest imponerende slotte. Efter vores fælles rundvisning i byen, forventer vi, at der vil være mulighed for at tage den offentlige bus op til slottet og besøge stedet mod éntre (tilvalg) på egen hånd.

Ellers vil der være tid til på egen hånd at fortsætte opdagelsen af denne smukke middelalder by og måske besøge en af byens mange vinbarer, hvor den lokale Mosel vin serveres. Der er også en smuk promenade langs Mosel, som er en dejlig og smuk oplevelse. Vores skib ligger som altid helt inde ved byens centrum, så det er nemt at finde hjem til frokost.

Efter frokost letter vi anker og sejler videre mod den næste perle ved Mosels bred – byen Alken. Alken er ligesom Cochem som et besøg i anden tid – middelalderverdenen med sine små gader, bindingsværkshuse, kirken og Marktplatz som livets og byens centrum, og over det

hele våger borgen der sikrer byen mod fjender. Vi ankommer ved 16 tiden og går sammen en tur i den lille by.

Byen Alken har også en spændende fortid og er en af de ældste Mosel landsbyer. Dens oprindelse går tilbage til den keltiske og romerske tid. Byens navn minder os igen om den romerske tilstedeværelse og indflydelse start fra det første århundrede. Romerne kaldte byen "Villa Alcana" og her stammer vores nuværende Alken.

I Alkenbækdalen ligger resterne af grundmurene til et keltisk slot fra ca 200 f. Kr. Byens nuværende imponerende slot – slot Thurant - er delvist bygget på disse gamle fundamenter

Efter frankernes overtagelse og Roms fald bliver byen (som alle de andre byer) en del af det Tysk Romerske Imperium fra 900 tallet. Byen vikles ind i kampene mellem Kurfyrsten i Heidelberg og fyrste-biskopperne fra både Trier og Köln (som bl.a. belejrede byen i hele to år 1246-1248), og skifter herre flere gange. Mere herom på rejsen.

Alken middelalder by ved aftenstid

Vi går en tur i denne skønne by og besøger det gamle centrum med sine gamle købmandsgårde og vingårde i bindingsværk, der alle vidner om driftighed og velstand, (når freden havde lagt sig). Byen fik også by-retteligheder indenfor sine mure – grænsen herfor ser vi også i dag i form af "Dass Dicke Turm"- det tykke tårn.

På vores byrundtur besøger vi også den historisk vigtige kirke "Alte St. Michaelskirche". Kirken er mere end 1000 år gammel, og er dermed en af de ældste kirker langs Mosel. Det vidner om at allerede i 1000 tallet havde området været kristent i adskillige hundrede år. Vi passerer også en vingård, som oprindeligt indgik i Laach kloster fra 1093.

Vi spiser aftensmad fortøjet i Alken. Denne aften er der tid på egen hånd til at nyde denne skønne by og måske et glas frisk Moselvin.

Dag 9: Sejlads på Mosel og ankomst til Boppard

Kl. 09.00 afrejse fra Alken
Kl. 14.00 ankomst til Boppard
Kl. 23.59 afrejse til Mainz

Denne formiddag sejler tilbage mod Rhinen og den strækning af Rhinen (øvre mellem Rhindalen) som er UNESCO beskyttet for sin kulturelle værdi for menneskeheden. Vi afslutter samtidig vores sejlads på Mosel på en af de smukkeste strækninger på Mosel inden vi når ind på netop denne strækning af Rhinen (hvor vi også sejlede på vej fra Rüdesheim til Koblenz blot den anden retning). Vores mål er endnu en lille middelalder perle – byen Boppard ved Rhinen.

På vores sejlads bliver vi igen mindet om både Rhinen og Mosel strategiske vigtighed for adgang til handel og velstand, hvorfor det har tiltrukket herskere og forretningsfolk siden romerne ankom her, og grundlagde de fleste af de byer vi besøger og som eksisterer i dag. De bragte også en anden vigtig værdi med sig (udover glas, byggekunst mv.) og det var vinen. I dag ser vi konsekvenserne alle steder langs Rhinen og Mosel – alle steder gror og dyrkes vin takket være det milde klima. Vinen har været afgørende for disse byers velstand igennem næsten 2000 år siden romerne ankom med vinen.

Vi nyder formiddagen med sejlads og den smukkeste udsigt fra soldækket til de skønne landskaber langs først Mosel og fra Koblenz af igen langs Rhinen. Dernæst er det tid til endnu en skøn frokost i vores lille eksklusive restaurant. Efter frokost mødes vi for at starte endnu en rundvisning og gåtur – denne gang gælder det byen Boppard. Ingen steder er vinens betydning mere tydelig end i Boppard.

Boppard ligger omkring 20 km syd for byen Koblenz. Igen finder vi resterne af tidlig keltisk bosættelse og efterfølgende etablering af et romersk fort Baudobriga, hvorfra det moderne navn er afledt. Under de første frankerkongers dynasti (ca. år 450 – 750) – kaldet det merovingerske dynasti (bl.a. Kong Clodovic som var forfader til Karl d. Store), blev denne by af alle kongelig residens by for frankerne mægtige konger. Det understreger igen byens vigtige strategiske vigtighed i tidligere tider. I middelalderen var byen et betydeligt centrum for handel og søfart, og under Hohenstaufen-kejserne blev det en fri kejserby med deraf følgende friheder og velstand. I 1312 pantsatte kejser Henrik VII imidlertid byen til sin bror Baldwin, ærkebiskop- og kurfyrst af Trier, og den forblev i kurfyrsternes besiddelse i århundreder – ja sådan kunne det gå dengang. Byen blev tildelt Preussen af Wienerkongressen i 1815. M

Byen Boppard er i dag om nogen en "vinby" og kulturel turistby. Efter vores frokost på skibet, bruger vi eftermiddagen til at se og mærke så meget af denne spændende by som muligt.

Vi besøger byens gamle pittoreske centrum med den gamle mur som stadig findes. Vi kommer også forbi den romanske kirke St. Ceverus fra 1200 tallet, byens karmelitter kloster fra 1400 tallet og ærkebiskoppens palads fra 1400, som i dag er bymuseum.

Efter vores aftensmad på skibet er vores sidste aften fri til på egen hånd af nyde denne smukke middelalderby. Omkring midnat skal vi være tilbage på skibet og vi sejler.

Billeder fra Boppard og bl.a. kirken St. Severus til højre.

Dag 10: Afrejse til lufthavnen, ankomst til København.

07.00 Ankomst til Mainz

I dag nyder vi den sidste morgenbuffet på denne historiske rundrejse. Vi har god tid til morgenmad og til at pakke vores kufferter. Formiddagen er på egen hånd i byen Mainz, hvor vi startede til de sidste indkøb og en frokost i byen. Ved ca. 14.00 tiden mødes vi ved skibet, hvor vores kufferter står, og vi kører dernæst til lufthavnen.

Flere **billeder og tilmelding** kan foregå på vores hjemmeside ved at [klikke her](#) eller ved at ringe på 26 12 03 66.

Programmet er udarbejdet som et lille kompendium til løbende at slå op i under rejsen og bagefter. Vi garanterer ikke at vi på rejsen kommer omkring hvert aspekt som er beskrevet pga. tiden, og andre emner som kommer op. Dette program er undertegnede tanker og visionen omkring rejsen og stederne med den store pensel.

Venlig hilsen

Thomas Köllner